

Η ενότητα της Εκκλησίας (Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης, Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η περικοπή που διαβάζεται την Κυριακή των Αγίων Πατέρων της Α' Οικουμενικής Συνόδου (325 μ.Χ.), αποτελεί μέρος της λεγόμενης

«Αρχιερατικής Προσευχής» του Ιησού, της προσευχής δηλ. που απηύθυνε ο Ιησούς προς τον Θεό Πατέρα λίγο πριν από το πάθος του και που περιέχεται ολόκληρη στο κεφ. 17 του κατά Ιωάννην ευαγγελίου.

Σ' αυτή την προσευχή κυριαρχούν δύο βασικά θέματα: (1) η «δόξα» του Ιησού και (2) η ενότητα της Εκκλησίας.

1. Για να κατανοήσει κανείς την έννοια της «δόξας» στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο, πρέπει να απαλλαγεί από την αρχαιοελληνική και νεοελληνική έννοια της δόξας. Η δόξα του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη είναι η λαμπρότητα και το μεγαλείο του Θεού, όπως φανερώνεται στον κόσμο με τα θαυμαστά γεγονότα που επιτελεί, όπως η διάβαση της Ερυθράς Θάλασσας και άλλες εκδηλώσεις της λαμπρής ακτινοβολίας του. Στην Καινή Διαθήκη ο Χριστός φέρει όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Θεού της Παλαιάς Διαθήκης κι όταν «σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν», τότε είναι που «εθεασάμεθα την δόξαν αυτού» (Ιω. 1,14). Όλη η ζωή του Ιησού και ιδίως τα θαύματά του αποκαλύπτουν τη δόξα του.

Αποκορύφωμα της δόξας του είναι, όσο κι αν αυτό φαίνεται εκ πρώτης όψεως παράξενο, ο σταυρός του. Ο σταυρός όμως δεν αντιμετωπίζεται ως ανεξάρτητο από την ανάσταση γεγονός. Σταυρός και Ανάσταση του Ιησού αποτελούν ενιαίο γεγονός που φανερώνει την αγάπη του Θεού προς τον κόσμο. Η Ορθόδοξη Εκκλησία χαρακτηρίζεται πολλές φορές από ξένους θεολόγους ως η Εκκλησία της Αναστάσεως. Δεν πρέπει όμως να λησμονούμε ότι είναι και η Εκκλησία του Σταυρού, όχι μόνο διότι η πορεία της μέσα στον κόσμο υπήρξε σταυρική, αλλά και διότι στη λειτουργική της ζωή δεσπόζει τόσο ο σταυρός όσο και η Ανάσταση του Χριστού. «Τον Σταυρόν σου Χριστέ προσκυνούμεν και την αγίαν σου Ανάστασιν

υμνούμεν και δοξάζομεν», ομολογούμε σε όλη την περίοδο του Πεντηκοσταρίου.

2. Ο Μέγας Αρχιερέας Ιησούς Χριστός στην Αρχιερατική του προσευχή (Ιω. κεφ 17) έχει συγκεντρωμένο το ενδιαφέρον του στο έργο που άρχισε μέσα στον κόσμο και που θα συνεχίσουν οι μαθητές του. Γι' αυτό ακριβώς το έργο, που δεν είναι άλλο παρά η Εκκλησία και δι' αυτής η σωτηρία του κόσμου, παρακαλεί τον Θεό Πατέρα.

Οι μαθητές του που είναι οι πρώτοι ηγέτες της Εκκλησίας δεν προέρχονται απ' αυτόν τον κόσμο αλλ' από τον Θεό («Σοι ήσαν και εμοί αυτούς δέδωκας»), ζούν όμως και δρουν μέσα στον κόσμο, ο οποίος έχει σαν χαρακτηριστικά του την αμαρτία, τη φθορά, τη διάσπαση. Γι' αυτό και ο θεμελιωτής της Εκκλησίας, τώρα που πλησιάζει η ώρα της «δόξας» του – και η δόξα αυτή είναι ο σταυρός και, όπως ήδη σημειώσαμε, συνάμα η ανάσταση και η επιστροφή στον Θεό Πατέρα – παρακαλεί ιδιαίτερα: «Άγιε Πατέρα, διατήρησέ τους στην πίστη με τη δύναμη του ονόματός σου που μου χάρισες για να μείνουν ενωμένοι όπως εμείς» (στιχ. 11).

Η ενότητα της Εκκλησίας βρίσκεται στο επίκεντρο των σκέψεων και της προσευχής του Ιησού, ενότητα κατά το πρότυπο της ενότητας Πατέρα και Υιού, κατά το πρότυπό της Αγίας Τριάδας («καθώς ημείς»). Εάν η διάσπαση και το κομμάτισμα του κόσμου σε αλληλομισούμενες ομάδες είναι το αποτέλεσμα της αμαρτίας, δηλ. της απομακρύνσεως από τον Θεό, η ενότητα της Εκκλησίας

αποτελεί απόδειξη της θείας καταγωγής και προελεύσεώς της. Μόνο ο Υιός του Θεού μπορεί να «συνάξει σε μία ενότητα τα διασκορπισμένα παιδιά του Θεού» (Ιω 11,52· μόνο ο Χριστός μπορεί να κάνει «τους δύο αντιμαχόμενους κόσμους ένα λαό» [«τα αμφότερα εν»] (Εφ. 2, 14)· μόνο το Άγιο Πνεύμα είναι η ενοποιός αρχή και η συνεκτική δύναμη των ανθρώπων, είναι αυτό που, κατά τον υμνογράφο, «όλον συγκροτεί τον θεσμόν της Εκκλησίας». Ο Τριαδικός Θεός, με άλλα λόγια, είναι ο εγγυητής και το θεμέλιο της «μίας, αγίας, καθολικής και αποστολικής Εκκλησίας».

Εφόσον όμως η Εκκλησία ζει και δρα μέσα στον κόσμο, ο κίνδυνος της διαιρέσεως υπάρχει πάντοτε, κίνδυνος που οφείλεται στον πειρασμό του συμβιβασμού των χριστιανών με τις φθοροποιές δυνάμεις αυτού του κόσμου. Όταν όμως ο κάθε χριστιανός αποβλέπει στη «δόξα» προς την οποία απέβλεπε και ο Χριστός, δηλ. στην οδό του πάθους και της θυσίας για τον αδελφό, όταν είναι συνδεδεμένος με την κεφαλή του σώματος, τον Χριστό, και με τους πιστούς που είναι τα άλλα μέλη του σώματος, σύμφωνα με την εικόνα που συνηθίζει να χρησιμοποιεί για την Εκκλησία ο Απ. Παύλος· τότε η «ζωή η αιώνιος», για την οποία γίνεται λόγος στην Αρχιερατική Προσευχή του Χριστού και στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο γενικότερα, αρχίζει ήδη από τώρα και η χαρά των πιστών έχει «όλην την πληρότητά της» (Ιω.17,13).

Άνθρωποι με τα χαρακτηριστικά αυτά υπήρξαν οι 318 Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου που τιμά σήμερα η Εκκλησία τη μνήμη τους και που με τους αγώνες τους κατά των αιρετικών συνετέλεσαν στην ενότητα της Εκκλησίας. Γιατί η αίρεση σημαίνει διάσπαση, αποκοπή από το σώμα του Χριστού, ενώ η σύνδεση με τον Χριστό και η τροφοδοσία από το ζωοποιό Άγιο Πνεύμα εξασφαλίζουν την ενότητα.